

כב.

מערכת כ', ערך כבוד רבו (פי' א'). מה שהביא רבינו ז"ל משם הגרנ"א דנגור ז"ל שחקר בהא דקיי"ל דאם בא חכם לתוך ארבע אמותיו דחייב לעמוד

מפניו, איך הדין כשבא חכם והוא עמד מפניו, והחכם הזה היה עסוק בדברים עם אדם אחר, אם חייב זה שעמד להשאר עומד כל זמן שנשאר החכם עומד, הנה נדפסו דבריו בספרו גדולות אלישע הנדמ"ח, חיו"ד (סימן רמ"ד אות י"ד) עע"ש.

וראיתי למו"ז הגאון ז"ל בתשובותיו באר מים חיים, כת"י חלק יו"ד שגם הוא עמד בחקירה זו, ואחר שהאריך בזה מסיק לדינא וזו לשונו, „באופן שמכל סתמות דברי הפוסקים נראה כמו שכתבנו דכל זמן שהזקן עומד כנגד פניו ובתוך ארבע אמותיו צריך גם הוא לעמוד, וכל זה דוקא למי שצריך לעמוד מלא קומתו לפניו, אבל למי שאינו חייב לקום מלא קומתו לפניו אלא די לו בהידור, אין חיוב להשאר עומד. אם החכם נשאר עומד לפניו עכ"ל (כ"ה שבט שנת העת"ר)".

כג.

מערכת כ', ערך כל הראוי לבילה (פי"א ב'), במילי דרבנן, עשו"ת הלכות קטנות ח"ב (סימן רל"ט) וארעא דרבנן (מערכת כ' כלל ד"ש)

ושו"ת זכר יהוסף (סימן ב' אות ד') ושדי חמד (מערכת כ' כלל ל"ז ונ"ג) ובספרו שו"ת אור לי (סימן קכ"ח דק"ט ע"ג ובהשמטות) ובהגהות הגרי"ב ערובין (ל"ח ב'), ועין הרועים (דף קכ"ב ע"ב אות י"ב וי"ג).

כד.

מערכת כ', ערך כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד וכו' (פי"ב א'), מה שכתב רבינו ז"ל אם בעשה גמי אמרינן כל מילתא

וכו' עיין פני יהושע (שלהי גיטין) ושו"ת גודע ביהודה מהדורה קמא חאה"ע (סימן ס"ז) ושו"ת טוב טעם ודעת מהדורה קמא (סימן כ"א ד"ה הנה מה) ובספרו שו"ת שנות חיים (סימן שד"מ) ובספרו בגדי יום טוב על מסכת ביצה (בסוגית עולת גדבה וכו') ושו"ת הגר"ע איגר (סימן קצ"ד ד"ה ואני) שו"ת מהר"י אסאד חאו"ח (סימן קצ"ו) ושו"ת ברית יעקב חיו"ד (סימן ע"ב אות כ"א) וספר אמרי בינה חאו"ח (סימן י"ט) ושו"ת מהרש"ם ח"א (סימן ס' ד"ה ודרך פלפול) ובספרו משפט שלום ח"מ (ס"ס ר"ח) ושדי חמד (מערכת כ' כלל ס"א וכלל ס"ט) ושו"ת ימי יוסף חו"מ (סימן א') ושו"ת צור יעקב ח"א (ס"ס א').

וכן מ"ש רבינו בענין המשחרר עבדו מדוע לא גימא כל מילתא דאמר רחמנא וכו' והביא דברי הריטב"א, עיין בשדי חמד (שם ושם) בארוכה, וע"ע בקונטרס אחרון לספר גרש ירחים מהגרא"ל צונץ ז"ל (אות כ' דקע"ו ע"ד).

ובגדר הפנים מאירות שבמקח לא אמרינן כל מילתא דאמר רחמנא, שהזכיר רבינו ז"ל הארכתני בס"ד במק"א, ועיין שו"ת בית אפרים חאו"ח (סימן מ"א דע"ו ע"ב) ומקנה (קונטרס אחרון סימן כ"ו ס"א ד"ה ועוד) ושו"ת חתם סופר חו"מ (סימן ד' וסימן כ"ז וסימן ק"ד) ושו"ת בית שלמה חיו"ד (ח"ב סימן קפ"א ובהגהות שם אות ב', דף ט"ז ע"א) ושו"ת שואל ומשיב קמא. (ח"א סימן קנ"ח דנ"ב ע"ג) ושו"ת מהרש"ם ח"ב (סימן כ"ח) ובספרו משפט שלום חו"מ (סימן ר"ח) ושדי חמד (מערכת כ' כלל ע"ג) ושו"ת צור יעקב ח"א (סימן ב', ד"ג ע"ב) ופרדס יוסף ח"ב (דף קנ"ב ע"א) וח"ג (דף שי"ח ע"ב).